Veli-Pekka Viljanen

HE 19/2019 vp KIRKKOLAIKSI;

HE 93/2019 vp KIRKKOLAIKSI ANNETUN HALLITUKSEN ESITYKSEN (19/2019 vp) TÄYDENTÄMISESTÄ

Eduskunnan perustuslakivaliokunta 11.12.2019[1]

1. Kirkkolain säätäminen

Hallituksen esityksessä 19/2019 vp ehdotetaan säädettäväksi uusi kirkkolaki, joka korvaisi kumottavaksi ehdotetun (ks. lakiehdotuksen 13 luvun 1 §) vuodelta 1993 olevan kirkkolain (1054/1993). Kyseessä on kirkkoa koskevan lainsäädännön kodifiointi, johon ei sisälly arvioni mukaan valtiosäännön kannalta merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Kodifioinnissa on uudelleen arvioitu kirkkolain ja evankelis-luterilaisen kirkon itse itsehallintoonsa perustuen antaman kirkkojärjestyksen välistä suhdetta, joskin muutokset tältä osin ovat hyvin varovaisia. Perusideana on ollut, että kirkon tunnustukseen ja oppiin liittyvät ja muut kirkon sisäiset kysymykset on mahdollisuuksien mukaan siirretty kirkolliskokouksen hyväksymään kirkkojärjestykseen, jonka on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti uuden kirkkolain kanssa. Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen välinen suhde on siten ensi sijassa työnjaollinen, ei niinkään hierarkkinen, vaikka on selvää, ettei kirkkojärjestykseen voida sisällyttää kirkkolain vastaisia säännöksiä. Ehdotettu kirkkolaki on kuitenkin edelleen hyvin yksityiskohtainen verrattuna esimerkiksi lakiin ortodoksisesta kirkosta (985/2006). Kirkkolakiin on otettu edelleen myös selvästi tunnustuksellisia aineksia (esim. 1 luvun 2 §), jotka eivät välttämättä hyvin sovellu eduskunnan säätämään lakiin, mutta jotka ovat tärkeitä kirkon uskonnollisen identiteetin kannalta.

Kirkkolain valtiosääntöoikeudellinen perusta on perustuslain 76 §:ssä, jonka mukaan kirkkolaissa säädetään evankelis-luterilaisen kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Lisäksi pykälän

[1] Olen toiminut Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen valitsemana kirkolliskokouksen lainoppineena asiantuntijana istuntokausilla 2012-2016 ja 2016-2020. Jälkimmäisellä istuntokaudella kirkolliskokous on käsitellyt nyt käsiteltävänä olevaa ehdotusta uudeksi kirkkolaiksi.

2 momentin mukaan kirkkolain säätämisjärjestyksestä ja kirkkolakia koskevasta aloiteoikeudesta on voimassa, mitä niistä mainitussa laissa erikseen säädetään.

Perustuslain esitöiden mukaan säännös säilyttäisi voimassa olleen järjestelmän, jonka mukaan aloiteoikeudesta kirkkolain säätämiseksi tai muuttamiseksi säädetään tyhjentävästi kirkkolaissa. Perusteluissa viitattiin tältä osin jo perustuslakia säädettäessä voimassa olleeseen nykyisen kirkkolain 2 luvun 2 §:ään, jonka mukaan kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakia kaikesta, mikä koskee ainoastaan kirkon omia asioita, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkon ehdotuksen tutkiminen ja vahvistaminen on tasavallan presidentin ja eduskunnan tehtävä. Perusteluissa todettiin lisäksi, että käytännössä kirkkolakia koskeva kirkolliskokouksen ehdotus annetaan eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksenä. Esitystä annettaessa ei kirkolliskokouksen ehdotukseen voida tehdä asiasisältöisiä muutoksia. Kirkkolakia muutettiin vuonna 1996 siten, että kirkkolakiehdotusta tutkittaessa voidaan oikaista ehdotuksessa oleva sellainen lainsäädäntötekninen virhe, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön (HE 1/1998 vp, s. 127).

Joka tapauksessa perustuslain 76 § ja kirkkolain säätämistä koskevat kirkkolain säännökset muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka merkittävästi rajaa eduskunnan lainsäädäntövaltaa kirkkolain osalta.

Hallituksen perustuslakiesityksen perusteluissa todettiin myös, että siltä osin kuin kirkkolaki ei sisällä poikkeavia säännöksiä lakiehdotuksen säätämisjärjestyksestä, sovelletaan myös kirkkolakiin lainsäätämisjärjestystä ja lakiehdotuksen käsittelyä koskevia yleisiä perustuslain ja eduskunnan työjärjestyksen säännöksiä (HE 1/1998 vp, s. 127-128).

Kokoavasti kirkkolain säätämismenettely poikkeaa muun lain säätämisestä seuraavasti:

1. Aloiteoikeus kirkkolain säätämisestä ja muuttamisesta on yksin kirkolliskokouksella. Kirkolliskokouksen ehdotus annetaan eduskunnalle hallituksen esityksellä. Hallituksen esityksestä päätettäessä ei ehdotukseen kirkkolaiksi tai kirkkolain muuttamisesta voida tehdä asiasisältöön vaikuttavia muutoksia.

2. Eduskunta käsittelee esityksen normaalissa lainsäädäntömenettelyssä. Eduskunta ei voi kuitenkaan tehdä asiasisältöön vaikuttavia muutoksia hallituksen esityksen sisältämään ehdotukseen kirkkolaiksi tai sen muuttamiseksi, vaan eduskunta voi vain hyväksyä tai hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

3. Eduskuntakäsittelyn aikana voidaan kuitenkin oikaista ehdotuksessa oleva ”sellainen lainsäädäntötekninen seikka, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön”.

3. Muutoin ehdotukseen kirkkolaiksi tai ehdotukseen kirkkolain muuttamisesta sovelletaan normaaleja lain säätämistä koskevia menettelysäännöksiä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että esimerkiksi hallituksen esityksen täydentämistä ja peruuttamista koskevaa perustuslain 71 §:ää ja lain vahvistamista koskevaa perustuslain 77 §:ää sovelletaan sellaisenaan myös kirkkolain säätämiseen tai muuttamiseen. Täydentävän esityksen antamisen tulee kuitenkin perustua kirkolliskokouksen ehdotukseen.

4. Jos perustuslakivaliokunta katsoo, että ehdotus kirkkolaiksi tai kirkkolain muuttamisesta on ristiriidassa perustuslain kanssa, ei lakiehdotusta voida hyväksyä. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneesti noudattaman poikkeuslakien välttämisen periaatteen mukaisesi perustuslaillinen ongelma ei tässä tapauksessa ole poistettavissa perustuslain 73 §:n tarkoittamalla poikkeuslakimenettelyllä. Periaatteessa perustuslakiongelma on tosin ratkaistavissa perustuslain 71 §:n tarkoittamalla täydentävällä esityksellä, jos asiaa valmistellut valiokunta ei ole vielä antanut mietintöään. Tämä edellyttää, että kirkolliskokous tekee itse ehdotuksen sellaisesta alkuperäisen esityksen täydennyksestä, joka ratkaisee mahdollisen perustuslakiongelman. Täydentävän esityksen antamismahdollisuutta rajoittaa tosiasiassa se, että kirkolliskokous on koolla vuosittain kahdesti (touko- ja marraskuussa) noin viikon kestävän istuntokauden ajan.

5. Edellä esitetyn lisäksi on huomattava, että ehdotus kirkkolain säätämisestä, muuttamisesta ja hyväksymisestä edellyttää kirkolliskokouksen toisessa käsittelyssä hyväksytyksi tullakseen vähintään 3/4 enemmistöä annetuista äänistä (KL 20 luvun 10 §; kirkkolakiehdotuksen 5 luvun 4 §).

Hallituksen esitykseen sisältyvän kirkkolakiehdotuksen 1 luvun 5 §:ään sisältyy asiallisesti sellaisenaan nykyisen kirkkolain 2 luvun 2 §, joka säätää kirkolliskokouksen yksinomaisesta aloiteoikeudesta sekä kirkkolain säätämisjärjestyksestä. Säännöksen valtiosääntöisenä perustana on perustuslain 76 §:n 2 momentti, jonka mukaan kirkkolain säätämisjärjestyksestä ja kirkkolakia koskevasta aloiteoikeudesta on voimassa, mitä niistä mainitussa laissa erikseen säädetään. Säännöksen arkaainen sanamuoto on säilytetty. Ainoa muutos on ollut korvata virke: ”Kirkolliskokouksen ehdotuksen tutkiminen ja vahvistaminen on tasavallan presidentin ja eduskunnan tehtävä.” Virkkeen sanamuoto periytyy ajalta, jolloin presidentti antoi hallituksen esitykset. Perustuslain 39 §:ää on sittemmin vuonna 2012 voimaan tulleella perustuslain muutoksella muutettu niin, että presidentti ei enää osallistu hallituksen esitysten antamiseen eduskunnalle,

vaan niiden antaminen on osoitettu valtioneuvoston tehtäväksi. Tämän vuoksi aikaisempi sanamuoto on tullut harhaanjohtavaksi. Ehdotuksessa tämä on korvattu virkkeellä: ”Kirkolliskokouksen ehdotus annetaan eduskunnan tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi hallituksen esityksellä.” Muotoilu on sopusoinnussa perustuslain 76 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetun kanssa (HE 1/1998 vp, s. 127). Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä todetaan nimenomaisesti, että ehdotuksella ei tarkoitettaisi muuttaa valtioneuvoston tai eduskunnan nykyistä roolia kirkkolakia säädettäessä (HE 19/2019 vp, s. 23).

Kirkkolain säätämisjärjestystä voisi sinänsä olla perusteltua arvioida uudelleen. Nykyinen sääntely on ongelmallinen esimerkiksi tilanteessa, jossa eduskuntakäsittelyn aikana havaitaan kirkkolakiehdotuksessa perustuslaillisia ongelmia. Nykyinen kirkkolain säätämismenettely kirkolliskokouksen yksinomaisine aloiteoikeuksineen ja eduskunnan rajattuine toimivaltoineen muuttaa ehdotusta hyväksyttiin kuitenkin nimenomaisesti nykyistä perustuslakia säädettäessä (ks. HE 1/1998 vp, s. 127-128). Sinänsä nykyjärjestelmän rationa on viime kädessä uskonnonvapauteen (PL 11 §) perustuvan kirkon uskonnollisen autonomian turvaaminen valtion taholta tulevaa puuttumista vastaan. Tästä näkökulmasta katsoen muutos kirkkolain säätämismenettelyssä saattaisi edellyttää koko kirkkolaki-instituution uudelleen arvioimista. Kirkkolaissa säädetään hyvin yksityiskohtaisesti kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Näin yksityiskohtainen sääntely edellyttää sitä, että kirkkolain sisältö on viime kädessä kirkon itsensä määräysvallassa, minkä kirkon yksinomainen aloiteoikeus sekä lainsäätäjään kohdistuva kielto muuttaa kirkkolakiehdotusta nykyisin takaavat. Nykytilanteen muuttaminen johtaisi väistämättä myös kirkon ja valtion välisten suhteiden uudelleen arviointiin.

2. Henkilötietojen suoja

Kirkkolakiehdotuksen 3 luvun 38 – 51 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi kirkonkirjoista, joita ovat kirkon yhteinen jäsenrekisteri, jota ylläpidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla, sekä manuaaliset kirkonkirjat (3 luvun 38 §). Historiallisena taustoituksena on syytä muistaa, että väestökirjanpidon historia Suomessa on ollut paljolti kirkonkirjojen historiaa. Evankelis-luterilainen kirkko hoiti väestökirjanpitotehtäviä yhdessä maistraattien kanssa aina vuoteen 1999 saakka, jolloin sen tehtäväksi jäi pitää jäsenistään jäsenrekisteriä, ja väestötietojärjestelmän ylläpito jäi maistraateille. Havaitakseni ehdotus ei kirkonkirjoja koskevilta osin merkitse varsinaisia sisällöllisiä muutoksia verrattuna voimassa olevaan kirkkolakiin (ks. voimassa olevan kirkkolain 16 luku).

Kirkkolain tarkoittamat kirkonkirjat muodostavat henkilörekisterin. Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä vakiintuneessa käytännössään katsonut, että sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta. Sen 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa tämän säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvatun yksityiselämän suojan piiriin. Kysymys on kaiken kaikkiaan siitä, että lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota myös siihen, että nyttemmin Euroopan unionin yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä sekä säännöt, jotka koskevat henkilötietojen vapaata liikkuvuutta. Tietosuoja-asetus on EU:n säädös, joka on kaikilta osiltaan velvoittava ja jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin lainsäädäntö on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Perustuslakivaliokunta on uudemmassa käytännössään katsonut, ettei estettä ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla (ks. kokoavasti PeVL 14/2018 vp, s. 2-3).

Perustuslakivaliokunta on katsonut tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta perustelluksi tarkistaa aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Valiokunnan mielestä tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen sääntely vastaa asianmukaisesti tulkittuna ja sovellettuna myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan määräytyvää henkilötietojen suojan tasoa. Näin ollen erityislainsäädäntöön ei ole tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla enää valtiosääntöisistä syistä välttämätöntä sisällyttää kattavaa ja yksityiskohtaista sääntelyä henkilötietojen käsittelystä. Perustuslakivaliokunnan mielestä henkilötietojen suoja tuleekin jatkossa turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Perustuslakivaliokunnan mielestä lähtökohtaisesti riittävää on, että henkilötietojen suojaa ja käsittelyä koskeva sääntely on yhteensopivaa tietosuoja-asetuksen kanssa (PeVL 14/2018 vp, s. 4).

Perustuslakivaliokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on valiokunnan mukaan erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn kohdalla (PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Kirkonkirjojen ml. kirkon jäsenrekisteri tietosisältöön kuuluu muun muassa tieto liittymisestä ja eroamisesta uskontokunnasta. Lisäksi siihen voi sisältyä esimerkiksi uskontokunnan jäsenen kastetta, vihkimistä, hautaamista tai muuta vastaavaa toimitusta koskevat tiedot (ks. lakiehdotuksen 3 luvun 41 § ja laki uskontokuntien jäsenrekistereistä (614/1998), 4 ja 5 §). Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan tarkoittamiin erityisiä henkilötietoryhmiä koskevaan käsittelyyn kuuluvat muun ohella sellaiset tiedot, joista ilmenee henkilön uskonnollinen vakaumus. Tällaisten tietojen käsittely on sallittua vain, mikäli jokin artiklan tarkoittama poikkeusperuste soveltuu. Uuden tietosuojalain 6 §:n mukaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan käsittelykieltoa ei sovelleta tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Ymmärtääkseni tämä koskee kattavasti kirkonkirjoja.

Arvioitaessa edellä mainitun perustuslakivaliokunnan uudemman tulkintalinjan mukaisesti kirkonkirjoja koskevaa sääntelyä suhteessa perustuslain 10 §:n 1 momentin vaatimuksiin on erityistä merkitystä lakiehdotuksen 3 luvun 51 §:ssä, jonka mukaan laissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin Euroopan unionin yleistä tietosuoja-asetusta, tietosuojalakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä lakia väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalvelusta annettua lakia. Ymmärtääkseni Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisten henkilötietojen käsittelyä koskevien yleislakien sovellettavuus jo sellaisenaan riittää turvaamaan henkilötietojen suojan käsiteltäessä kirkonkirjoihin sisältyviä henkilötietoja. Huomionarvoista on esimerkiksi se, että kirkon jäsenrekisterin osalta sovellettavaksi tulee myös väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalvelusta annetun lain säännökset uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoituksista (42 §).

Perustuslakivaliokunnan mielestä tosin arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on, tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa, edelleen syytä arvioida myös aiemman

sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Yleistä tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisemman lakitasoisen sääntelyn tarve tulee kuitenkin perustella myös tietosuoja-asetuksen puitteissa tapauskohtaisesti. Sääntelyn tarpeen osalta on syytä kiinnittää huomiota myös asetuksessa omaksuttuun riskiperusteiseen lähestymistapaan. (PeVL 14/2018 vp, s. 6).

Vaikka uskontokuntaan kuulumista koskevia kirkonkirjoihin sisältyviä tietoja voidaan pitää tietosuojalainsäädännön näkökulmasta arkaluonteisina tietoina, on vaikea nähdä, että ne muodostuisivat riksianalyysissä erityisen ongelmalliseksi henkilötietoryhmäksi suomalaisessa kontekstissa. Vuoden 2018 lopussa evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuului 69,7 prosenttia suomalaisista, joten tieto kirkkoon kuulumisesta ei tällaisenaan voine muodostua merkittäväksi uhkaksi yksilön perusoikeuksille, kun vielä otetaan huomioon kirkonkirjojen historiallisesti merkittävä asema suomalaisen yhteiskunnan väestökirjanpidossa. Kun vielä otetaan huomioon, että sovellettaessa henkilötietojen käsittelyä koskevia kansallisia säännöksiä on otettava huomioon suoraan sovellettavan Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen säännökset, jotka viime kädessä syrjäyttävät niiden kanssa ristiriidassa olevat kansallisen lainsäädännön säännökset, en pidä ehdotettuja kirkonkirjoja koskevia säännöksiä ongelmallisina perustuslain 10 §:n kannalta.

Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että kirkkolakiehdotuksen 3 luvun 51 §:ssä viitatun väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike on muutettu laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (1175/2019, voimaan 1.1.2020). Samalla on muutettu myös pykälän 2 momentissa lueteltuja pykäliä. Tältä osin hallituksen kirkkolakiehdotusta tulisi ”oikaista” eduskuntakäsittelyn aikana. Ymmärtääkseni viittausten tarkistaminen vastaamaan muuttunutta oikeustilaa mahtuu vielä eduskunnan lainsäädäntökompetenssiin nykyisen kirkkolain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoittamalla tavalla eli kysymys on oikaistavissa olevasta ”lainsäädäntöteknisestä virheestä, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön”.

3. Valitusoikeuden rajoittaminen

Kirkkolakiehdotuksen 12 luvun 14 § sisältää erinäisiä valitusoikeuden rajoituksia. Havaitakseni muutoksenhakuoikeuden rajoitukset vastaavat sisällöllisesti pienin, valtiosääntöoikeudellisesti merkityksettömin modifikaatioin nykyisen kirkkolain 24 luvun 14 §:n muutoksenhaku-

rajoituksia. Perustuslakivaliokunta on arvioinut pääosaa nykyisistä kirkkolain muutoksenhakurajoituksista perustuslain 21 §:n 1 momentin kannalta lausunnossaan PeVL 20/2003 vp ja pitänyt niitä valtiosääntöoikeudellisesti ongelmattomina.

Sääntelyä arvioitaessa oli valiokunnan mielestä otettava huomioon perustuslain 11 §:n uskonnonvapaussäännöksiin pohjautuva evankelis-luterilaisen kirkon sisäinen autonomia. Erityisesti uskon tunnustukseen samoin kuin uskonnon harjoittamiseen ja opetukseen tai kirkon muuhun hengelliseen toimintaan liittyvissä asioissa ei lähtökohtaisesti ole kysymys yksilön sellaisista oikeuksista tai velvollisuuksista, joita koskevat päätökset tulisi perustuslain 21 §:n takia voida saattaa tuomioistuimen tutkittaviksi. Kirkolliskokous ja piispainkokous eivät päätä asioista, jotka edellä esitetyn perusteella koskisivat yksilön oikeutta tai velvollisuutta. Niitä koskeva muutoksenhakukiellot olivat siksi merkityksettömiä perustuslain 21 §:n kannalta. Piispa ja tuomiokapituli päättävät pappisvirkaan hyväksymisestä uskonnollisin kriteerein, ja piispan yksin tekemät päätökset kuuluvat lähinnä piispallisen kaitsennan alaan. Näihin päätöksiin kohdistuvat muutoksenhakukiellot eivät olleet perustuslain 21 §:n kannalta ongelmallisia. Osassa valituskielloissa oli puolestaan kysymys sellaisista kirkon uskonnollisia työntekijöitä koskevista ja uskonnollisen yhdyskunnan autonomian piiriin kuuluvista muista asioista, jotka eivät välittömästi koske kenenkään subjektiivista oikeutta (ks. PeVL 20/2003 vp, s, 2).

Ehdotetun valituskieltoja koskevan kirkkolain 12 luvun 14 §:n perustuslainmukaisuus on siten tullut jo aikaisemmin arvioiduksi perustuslakivaliokunnassa nykyisen perustuslain voimassaoloaikana, enkä näe erityisiä perusteita aikaisemman tulkinnan muuttamiseksi.

4. Muuta

Hallituksen täydentävä esitys 19/2019 vp ei sisällä valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellisiä säännöksiä. Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että lakiehdotuksen 12 luvun 18 §:ssä on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) nimikkeessä kirjoitusvirhe (”hallintoasiassa”), joka on niin ikään syytä ”oikaista” eduskuntakäsittelyn aikana.